

... Vedel som. Že ma chce tento starý plaz využiť. Že ma tento trapko poriadne strápní. Určite použije môj opis tak, že budem mať doživotnú hanbu. Že sa stanem bábkou v jeho rukách. Bude mi vymýšľať neuveriteľné (a trápne) dobrodružstvá v pivniciach alebo na družstevných stohoch (ak neviete, čo je to družstvo, opýtajte sa... však viete). Bude za mnou snoriť a všetko, čo poviem, použije vo svojej zlátanine. Všetko mi bolo jasné. Aj to, že sa musím, prvýkrát v živote, vzbúriť. Pokojne som si pritiahol k sebe starý kazeťák (ten naozaj za nič nemohol), stlačil som REC a pomalým, dôrazným hlasom som doň povedal, pokojne a nahlas, akoby som naozaj reboval svoj bít: ak si si / vzal do hlavy / že budem tvoja bábka / razom na to zabudni /chcem sa vznášať na vlastných krídlach /aj keď sa doráňam / chcem mať rešpekt / zvoliť si svoju cestu /ísť tam kam chcem ja /chcem sa naučiť žiť sám / nie s večnou pomocou starších / chcem byť platný človek / poslušné dieťa dnes hovorí DOSŤ Páni! Bol som šokovaný sám zo seba. Nechápal som, čo to zo mňa lezie. Strýko sedel s otvorenými ústami, potom naprázdno preglgol, očervenel, nadýchol sa a vzápätí splásol. Normálne som ho ľutoval. Myslel som, že ma vyhodí a nechá napospas v cudzej dedine. Stalo sa však čosi oveľa horšie.

Len čo som vypustil z úst slovo DOSŤ, zaplavila ma tma. Dokonalá, absolútna, totálna tma. Tma, ktorá pohltila všetky tmy sveta. Akoby som sa ocitol vo vlastnej hlave. Počul som šumenie mojej krvi, ktorá sa valila cievami. Vnútro mojej hlavy bolo obrovské ako krajina, ako zemeguľa, ako vesmír. Uprostred temnoty sa vynorila malá žeravá bodka, ktorá sa neustále zväčšovala. Už to bola ohnivá guľa, ktorá zaliala celý priestor ako potopa svetla. Schvátil ma mocný vír a unášal ma kamsi, čo nebolo ani vysoko, ani ďaleko, ani hlboko. Bol to priestor, ktorý nemá meno. Blyslo mi myslou, že mi strýko strelil zaucho, z ktorého sa mi zatmelo pred očami. Prejavil sa. Predsa je to len surovec. Čoskoro sa z toho preberiem, pomyslel som si. Nebolo to však zaucho. Videl som tieto aj ďalšie svoje myšlienky ako spálené vety. Ak ste niekedy pálili staré zošity, viete si to čiastočne predstaviť. Moje

myšlienky sa premenili na popol, ktorý sa dal čítať. Na každom, aj na tom najdrobnejšom zrníčku popola boli zapísané dlhokánske vety, všetko, čo som si kedy pomyslel. Nečítal som ich za sebou, ako keď čítate knihu, ale vnímal som ich všetky naraz. Neviete si to predstaviť? Ani ja. Ale bolo to tak. Skoro som sa z toho zbláznil. Guľa svetla sa začala rozpadáť na malé ostrovčeky. A boli to ľudské hlavy. Muži, ženy, deti, starci, stareny. Všetky mali vyblednuté líca a zapečatené ústa. Iba ich oči boli živé, svietili radostne a povzbudivo. Tými očami sa mi prihovárali. A ja som počul tie hlasy, ktoré ma láskavo oslovovali. Boli to všetci z nášho rodu: otcov otec a otec otca môjho otca... Mamka mamy mojej mamy a mama mamy jej mamy...

Mamamymamemamoma... Pochopil som. Ja som zomrel! A to som si ešte ani nestihol poriadne požiť. To, že čítate môj príbeh, však znamená, že som ešte neumrel. Vír sa zmenil na vietor a z neho sa stal mierny vánok. Tekutý vánok. Že je to nezmysel? Vánok, ktorý tečie ako potôčik? Ja viem. Ale ja som bol ponorený do toho vánku ako do príjemného prúdu vody. Unášal ma nad krajinou, akoby som ležal na veľkej deke. Videl som pod sebou celú zemeguľu. No nielen dnešnú, ale aj tú z minulosti. Tam lovci v kožušinách zabodávali do zajatého mamuta svoje kopije, ktoré vyzerali z tej výšky ako špáradlá. O kus ďalej pošibávala matka herrerasaura končekom chvosta svojej mláďa. Zatiaľ čo trojmetrový herrerasaurus vyzeral z výšky ako jašterica, mláďatko bolo ako plastová figúrka z detskej stavebnice. Videl som, ako tisícky usilovných mravcov vláčia veľký kváder a až potom som si uvedomil, že sú to otroci stavajúci pyramídu v egyptskej púšti. Škoda, že ma teraz nikto nevyvolá z nejakej látky! pomyslel som si. Vedel by som toho viac, ako je v učebnici. Mobil, ktorý som ešte stále zvieral v dlani, sa začal skrúcať, akoby ho ktosi podpálil. Necítil som však páľavu. Ostal z neho tenký náramok, ktorý mám na zápästí doteraz. Potom sa obraz zmenil a ja som vletel do hustého pralesa. Predieral som sa cez liany stromov, ktoré sa predomnou ohýbali, akoby to boli slamky na džús. Prizrel som sa bližšie a zbadal som, že to nie sú stromy,

ale kosti. Živé kosti, ktoré vyrastali z čiernej zeme. Nebolo mi všetko jedno. Striaslo ma od zimy – alebo od strachu?

.....

„Máme v kraji také príslovie: Zjavy nie sú javy. Prízraky nie sú príznaky. A úkazy nie sú dôkazy.“ „Čina, hovoríš, akoby mi hrozilo nejaké nebezpečenstvo. Môžem ti povedať, že sa tu cítim bezpečnejšie ako v škole pred telocvičňou. Tam býva skutočné bojisko!“ (Viete, aká je tá najpochabejšia vec na svete? Keď dvanásťročný chalan ubezpečuje dospelého, že mu nehrozí nijaké nebezpečenstvo.) V tej chvíli nás obkolesila horda špinavokožcov odetých do rozstrapkaných koží. Mali široké nozdry, špicaté uši, naježené obočia, bicepsy napichané klincami. Ob – kole – sila je správny výraz, pretože všetci sedeli na mašinách, ktoré pripomínali motorky. Motory divoko zavýjali a z výfukov stúpali smradľavý dym, akoby jazdili na maštaľný hnoj. Áno, aj Čina Melville mal holú hlavu, aj on bol tetovaný, ale proti týmto banditom vyzeral ako hosť na plese v opere. Čina Melville sa predomňa postavil, aby ma chránil. Jeden horlivý poskok ho však odtisol a ďalší piati ho pridržali. „Ruky preč od chlapca!“ zreval Čina Melville, no jeden z tých ozembuchov mu špinavou paprčou zapchal ústa. „Netrep sa, Činka, lebo si ublížiš!“ precedil najvyšší, najtučnejší a zaiste aj najhlúpejší z tých tupcov. „Vieš, že ťa rešpektujeme. Máš akési postavenie hore. Preto si, Činka, ešte nedostal výprask.“ Čina Melville sa im vytrhol zo zovretia a rozdával okolo seba ranu za ranou. V tej trme-vrme som si stihol všimnúť, že má fakt vypracované bicepsy. Viacerí špinavokožci sa sklátili na zem, niektorým sčerveneli ústa, keď ich pozdravili jeho päste.

Bolo ich však jednoducho priveľa. Znova ho zovreli do obručí svalov. Metal sa im v zovretí, a tak mu pre istotu vrazili zopár pästou do tváre a do brucha. Zhodili ho na zem a kopancami ho spacifikovali. Potom ho poviazali koženými opaskami a opreli o bránu do rozhľadne. Chlapom, čo na to obetovali remeň, padli nohavice z tučných bachorov, čo vyvolalo škodoradostný rehot. Mne do smiechu ale vôbec nebolo.

Hodili ma ako vrece zemiakov dozadu k jednému motorkárovi. Hlavu som mal pritisnutú k jeho zamastenému chrbtu. Fuj, ten smrdel! Najponížujúcejšie bolo, že som sa musel držať toho sviniara. Proti svojej vôli som ho musel zozadu objímať. Inak by som zletel do prachu. Nevie, koho som za to nenávidel viac: jeho či seba. Priviezli ma celého dobitého a dotlčeného k veľkej stodole. Ako vrece ma naložili a ako vrece ma zhodili na zem. Najmenší skrčok do mňa zľahka, len tak, aby nevyšiel z formy, kopol hrubou bagančou. Ďalšia tlstá ruka ma zdvihla za vlasy a postavila na nohy. Vzápätí som sa zviezol na zem. Aby som sa necítil ako padavka, rýchlo som sa vzchopil a postavil. Nohy sa mi ešte triasli, ale ako-tak ma držali. Keď som už zvládol stáť, posotili ma k vodcovi tej svorky. Špinavokožci sa okolo mňa zhromaždili a ručali jeden cez druhého.

.....

Moje nohy sa samy obrátili a kráčali do lesa. Po niekoľkých krokoch som to uvidel. Veľkú chlpatú guľu. Stála na štyroch nohách a ďalšie štyri mala vystreté pred sebou. Bol to obrovský pavúk. Pravda, ak niekto niekedy videl fialového pavúka. Bola to hnusná fialová, akú mávajú niektoré detské ponožky. Brrr. Bol odporný. Začul ma. Spomalene sa otáčal ku mne. Počul som, ako mu vŕzga pod krkom. Chcel som utiecť, ale už bolo neskoro. V panike som sa obzeral okolo seba. Schmatol som pahýľ stromu a bol som pripravený brániť sa, keď zaútočí. Pavúk sa neponáhľal. Jeho maličké očičky ma dôkladne skenovali. Zdalo sa, že som ho zaujal. Ďakujem pekne. Bude na mňa takto civieť, kým ma neobalí do lepkavej pavučiny? „T s p r d n č d!“ prehovorila pavúčia ohava. Páni, ja som mu rozumel! Hovoril ako niektoré decká, keď vynechávajú samohlásky. Len som si nebol istý, či p r d n č d znamená poriadne čudo alebo parádne čudo. Ty si parádne čudo. Útok sa o chvíľu odložil. Budem žiť ešte ďalších desať minút. Fialový pavúk sa opäť priblížil a znova povedal: „T s p r d n č d!“ To ma už dožralo. „T s z s f l v h n s!“ Pochopil. Ani neviem, odkiaľ sa vo mne nabrala táto nadávka. „Ty si zasa Fialový hnus.“ Možno som ju počul

od svojho dedka, ktorý ju prebral od svojho deda. Rodinné nadávkové striebro. Teraz mi tuším zachránilo život. Pavúk sa zastavil. Potom zdvihol štyri chlpaté končatiny. Nevie, či sa vzdával, alebo to bolo víťazné gesto. V každom prípade sa obrátil a kráčal preč. Po ceste si opakoval: „F L V H N S! F L V H N S!“ „To bolo geniálne!“ zapišťal hlások predou mnou. Teraz som videl malého tvora, priam tvoriatko. Ešte stále sa triaslo od prežitej hrôzy. To jemu sa Fialový hnus usiloval o život. Nechápal som, prečo sa všetko tak zvrátilo a pavúk si to rozmyslel.

„Som vám zaviazaný veľkou vďakou, veľký chlapec, malý muž! Pretože my, bystanderi, sme lahôdkou v potravinovom reťazci fialových pavúkov. A ty si ma odstránil z jeho taniera. Vieš, prečo ma fialový pavúk nezožral? Mám na to iba jediné vysvetlenie. F L V H N S!“ Nechápal som. „Ja mám svoje meno. Volám sa Bojan. A som bystander. Aj môj brat Dojan, bratanec Gojan, synovec Vojan, strýko Mojan... všetci sme bystanderi.“

.....

Nyck nepohol ani svalom na tvári. Vôbec nedal najavo, že ma pozná. Nejakým prostriedkom mu znehybneli jazyk? Bol niečím omámený? Chránil ma pred niekým? Bol iný, ako som ho vnímal v hlbine. Človek sa na dennom svetle zmení. „Kdeže!“ zvolalo to mladé. „To je Grinderman! Zábratia tušili, že býva v Leshore v nejakej dierskyni. Dlho mu číhali na stopu, až im ju predal vevera. Za vrecmech uštrikov.“

predstavoval som si, že tento podivný povoz ťahajú kone alebo iné ťažné zvieratá. A tie treba skôr poháňať, ako brzdiť. Keď som sa postavil, uvidel som to. Do celého šialeného povozu bolo zapriahnuté jedno jediné zvieratko. Menšie ako maltezák. Ak by ste chceli vedieť, ako vyzerá rakoň, tu je môj odborný opis: „Rakoň je ťažné zviera miniatúrneho vzrastu a neuveriteľnej sily. Zo všetkého najviac sa podobá na veľkého potkana. Nerozoznal som, koľko má nôh, pretože nimi prepletal tak divo, že splývali do jedinej šmuhy. Možno to bol dokonca pás, aký majú pásové traktory alebo tanky. Uvezie doplna

naložený voz, a ešte ho treba brzdiť, aby celý náklad nerozbil. Na to slúžia traja až štyria zábratia, ktorí ho brzdia. Nezistil som, či sú to pokrvní bratia, bratanci a rodina, alebo iba príslušníci jednej bandy. Sedia na prednej časti voza, ktorý vyzerá ako zväčšený príborník rozdelený na mnoho častí. Zdá sa, že sa živia prevážaním tovaru a osôb. Dodávajú ich ako kuriéri na rôzne adresy.“ Bolo to pozoruhodné, ale čo v tomto divnom svete nebolo neobyčajné! Mne však stále neschádzal pohľad zo zúboženého Nycka. Musím mu pomôcť. Lež ako? Stromama s mladým neustále trčali pri jeho klietke. Nebolo ani pomyslenia, aby mi dal nejaké inštrukcie. Keby sa o to pokúsil, určite by zlikvidovali jeho aj mňa.

„Ehm... Kedy už budeme doma?“ spýtal som sa, keď som prišiel na pol kroka k starej. Veril som, že Dojan či ten druhý preskočí nebadane z mojich do jej vlasov. A potom už záleží na jeho šikovnosti... „Doma?“ zasmiala sa Stromama. „Zábratia nechcú doma. Vekonepamäti na súdecestách. Prezvážajú ľudotovar.“